

Aan: Het Ministerie van Financiën Via: www.internetconsultatie.nlDatum
8 maart 2024**Zienswijze ABN AMRO internetconsultatie Wet Chartaal betalingsverkeer**

Geachte heer, mevrouw,

ABN AMRO Bank N.V. (ABN AMRO) heeft met belangstelling kennisgenomen van de internetconsultatie over de 'Wet chartaal betalingsverkeer' van 26 januari jl. dat als doel heeft contant geld bereikbaar, beschikbaar en betaalbaar te houden.

Hieronder vindt u onze zienswijze op het wetsvoorstel. Wij hopen dat deze zienswijze wordt meegenomen in het verdere traject en lichten uiteraard deze standpunten ook toe, mocht dat wenselijk zijn. Dit zouden we bij voorkeur willen doen in een gesprek met de Betaalvereniging die ook een zienswijze indient (die wij ook onderschrijven). Deze zienswijze is een individuele aanvulling daarop.

Samenvatting van onze belangrijkste zorgen en aandachtspunten:

- Zorg over samenloop en eventuele tegenstrijdigheid tussen de Europese verordening en het onderhavige wetsvoorstel;
- Zorg over vele details die ingevuld worden op besluitniveau waarover nog geen duidelijkheid bestaat;
- Neem wettelijke bepalingen op of voorbeelden in de Memorie van Toelichting voor het mogen rekenen van (begrensde) kosten voor buitensporig of onevenredig hoog gebruik chartaal geld door consumenten zoals opgenomen in het convenant. Dit draagt bij aan de duidelijkheid in de markt.
- Omvang en dichtheid basisinfrastructuur kan door andere oplossingen worden ingevuld dan door automaten dus beperk verwijzingen naar een specifieke oplossing om innovatie te kunnen faciliteren
- Benoem concrete mogelijkheden om tijdelijk gebruik van cash of buitensporig cash gebruik te beperken zodat vooraf duidelijk is wat het kader is
- Socialisering van kosten van contant geld ligt aan de zakelijke kant van de markt minder voor de hand. Maak het mogelijk voor zakelijke klanten om limieten of een algemene beperking in te stellen voor contant geld met de mogelijkheid dit later aan te passen.

Inleiding

We onderschrijven het belang van chartaal geld zoals dat ook in de Memorie van Toelichting wordt gememoreerd. Als lid van de Betaalvereniging Nederland en als deelnemer aan het Convenant Contant geld denken we dat in het Convenant Contant van april 2022 goede afspraken zijn gemaakt over bereikbaarheid, kosten en veiligheid van contant geld met alle relevante (belangen)partijen in de Nederlandse markt. We begrijpen dat op de lange termijn een andere oplossing dan een convenant geboden is om de uitdagingen voor de chartale infrastructuur en de belangen van alle partijen waaronder die van onze klanten, het hoofd te bieden.

Tegelijkertijd hebben we zorgen over de samenloop van dit wetsvoorstel met het voorstel van de Europese Commissie voor een verordening met onder meer een acceptatieplicht voor contant geld. In de reacties die al gepubliceerd waren in deze internetconsultatie zien we dit ook terug komen, sommige respondenten missen bijvoorbeeld de acceptatieplicht van contant geld in het onderhavige voorstel. We willen met klem benadrukken dat het van groot belang is bij een dermate grote interventie in de chartale keten als door dit wetsvoorstel beoogd, dat dit wetsvoorstel en de verordening nergens tegenstrijdig zijn. Investerings- en wijzigingen in processen kunnen lastig teruggedraaid worden en gaan met grote kosten gepaard. We willen dan ook pleiten om het tempo van dit wetsvoorstel aan te laten sluiten bij de Europese Verordening,

Dit speelt temeer nu in het huidige Nederlandse wetsvoorstel, een veelheid aan onderwerpen op besluitniveau wordt ingevuld. Dit maakt het bepalen van de gehele impact (ook wat betreft financiële impact) moeilijk goed in te schatten. Veel belangrijke bepalingen met randvoorwaarden voor de chartale basisinfrastructuur en de invulling aan de zijde van banken hebben daarmee nog een open einde. We kunnen ons dan ook voorstellen dat deze besluiten (AMvB's) worden uitgewerkt en deels wordt uitgesteld om tegelijkertijd met de Europese verordening in werking te treden. Voor zover dit niet mogelijk is, zou het toezicht hier prudent mee om dienen te gaan, in onderling verband met alle betrokken afdelingen binnen de toezichtsorganen. Dit betekent een goede communicatie tussen beleid en toezicht met betrekking tot de normering, niet alleen voor contant geld maar ook voor gerelateerde onderwerpen als naleving van de Wwft.

In dit licht benoemen we hieronder 5 onderwerpen die we toelichten aan de hand van stellingen.

1. Kosteloos opnemen en storten ook voor buitensporig hoog gebruik van cash onwenselijk: fair use opnemen

Het opnemen en storten van bankbiljetten zou door het opnemen van een mogelijke ondergrens in **artikel 3: 267m** voor consumenten gratis kunnen worden. In het convenant zijn voor buitensporig hoog gebruik goede afspraken gemaakt die niet terugkomen in het wetsvoorstel, ook door het ontbreken van de besluiten waarvoor het wetsvoorstel de grondslag biedt. Hiermee is er een verslechtering in de duidelijkheid vooraf voor bank én klant die wel van belang is voor de inrichting en bekostiging van de chartale infrastructuur. Het wetsontwerp heeft socialisering van de kosten als uitgangspunt maar neemt geen voorschot op de grenzen die nu in het Convenant staan opgenomen voor kosteloos gebruik, bijv. EUR 17.500,- op jaarbasis voor contant geld opnemen. Voor redenen van bijvoorbeeld budgettering of het doen van anonieme betalingen (naast de reguliere vaste lasten

die grotendeels wel via overschrijvingen of incasso gaan) zien wij dat dit bedrag voor de meeste consumenten (>99%) ruimschoots voldoende is. Het kost deze groep nu dus ook niets om contant geld op te nemen of te storten.

Op grond hiervan zien we de volgende effecten:

- Op grond van de mogelijkheid voor het kosteloos opnemen (zonder bovengrens) verwachten we een **toename van zakelijk gebruik van de particuliere rekening** door (klein-) zakelijke klanten.
- De wetgeving bevat nog **geen begrenzing** voor consumenten, dit betekent dat op grond van nadere besluiten alle handelingen gratis kunnen worden voor consumenten. De extra kosten hiervan voor de cash infrastructuur door de klanten die buitensporig veel of vaak cash opnemen en / of storten zal in de praktijk worden omgeslagen in de kosten van het betalingsverkeer voor alle klanten. Het convenant had hiervoor duidelijke kaders die vooraf voor iedereen duidelijk raadpleegbaar waren en zorgde daarmee ook voor een eerlijke verdeling van deze kosten. Ook was de drempelwaarde (waarboven kosten gerekend kunnen worden) zo opgesteld dat een consument met een modaal inkomen zijn/haar uitgaven daarmee in contant geld zou kunnen doen. Bovendien zorgt het wegnemen van een drempel mogelijk tot veel meer transportbewegingen, daarmee gepaard gaande kosten en milieubelasting, laat staan de bemensing van het benodigde geldtransport.

Toelichting:

Het wetsontwerp is in deze zin een stap terug als we kijken van de situatie die nu geldt op grond van het Convenant Contant. We verwachten bij inwerkingtreding van het wetsvoorstel direct duidelijkheid ófwel in de wet, ófwel in de besluiten per maatregel van bestuur, waarbij we op basis van "fair use" de producten gratis kunnen aanbieden. Bij overschrijding van de fair use drempel willen we gebruik kunnen beperken, of tarifieren, conform de huidige afspraken in het convenant contant. Hiermee houden we de basisvoorzieningen betaalbaar voor alle legitieme gebruikers en ontmoedigen we excessief cashgebruik, wat leidt tot hogere kosten voor alle consumenten door de voorgestelde socialisering van de kosten.

Nu er geen voorwaarden worden gesteld kunnen de banken lastiger optreden tegen excessieve opnames/stortingen door consumenten.

2. Omvang en dichtheid chartale basisinfrastructuur

De wetgeving bevat nog geen duidelijkheid over de omvang en dichtheid van de chartale basisinfrastructuur. We willen het volgende onder uw aandacht brengen:

- De bereikbaarheid en toegankelijkheid van de chartale basisinfrastructuur kan op meerdere manieren ingevuld worden. Dit hoeft niet alleen met (geld)automaten. Ook lijkt het bepaalde in artikel **3:267k lid 2** exclusiviteit te geven aan de chartale basisinfrastructuur terwijl deze diensten ook door andere partijen zoals geldtransporteurs en Independent ATM deployers (IAD's) worden aangeboden.

Toelichting:

We zien graag vrijheid in de wijze waarop de grootbanken invulling geven aan de chartale basisinfrastructuur, dat kan met geldautomaten of recyclers, maar mogelijk ook met andere cash voorzieningen. We willen voorkomen dat de wetgeving - en dan met name in de nog op te stellen besluiten - innovatieve oplossingen belemmert. Denk bijvoorbeeld aan een formeel voorschrift over een X aantal geldautomaten terwijl ook op een andere wijze kan worden voorzien in de cash behoefte, zoals bijvoorbeeld door IAD's. Deze horen ook bij de chartale basisinfrastructuur.

- 3. Wwft en beperken van cash: wél mogelijk bij de start van een relatie of op aangeven van de klant**
Witwasrisico's kunnen op grond van het wetsvoorstel op cliëntniveau gemitigeerd worden, waarbij een beperking op chartale dienstverlening a) proportioneel moet zijn en b) legitiem gebruik niet mag belemmeren.

We stellen voor dit uit te werken in voorbeelden in de Memorie van Toelichting en wel om de volgende redenen:

- In bepaalde situaties is het heel ingewikkeld om goede persoonlijke monitoring in te richten en toe te passen. De wetgeving dient ruimte te bieden om (tijdelijke) cash beperkende maatregelen in te voeren, om risico's op witwassen voor de bank en de maatschappij te beperken.

Toelichting

Het is aan te raden om klanten die indicaties hebben van een verhoogd risico of waarvan het risico nog niet kan worden ingeschat, bijvoorbeeld bij de start van hun relatie met een bank, te beperken in hun cash gebruik, totdat er een normaal beeld is gecreëerd, waarop risico's beheerst kunnen worden.

Voorbeeld: *Als een winkelier aangeeft in het "klant worden" proces dat hij/zij verwacht een dagomzet van EUR 5000 te genereren dan zou contant geld ook beperkt moeten kunnen worden tot dit bedrag. Dit is dan al een veilige marge nu van dit bedrag een deel door pinbetalingen zal worden voldaan. Dit is dan ook geen categorale uitsluiting, omdat dit is afgestemd op de situatie en op basis van mededelingen van de betreffende (nieuwe) klant.*

Voorstel is dat in de Memorie van Toelichting enkele voorbeelden worden opgenomen zodat dit duidelijk en eenduidig kan worden toegepast, door de marktdeelnemers, toezichthouder en de rechter.

4. Limieten niet in algemene zin benoemen en socialisering van kosten voor zakelijke klanten nuanceren

In de Memorie van Toelichting staat op blz. 16 het volgende: *“Het is niet in overeenstemming met de doelstellingen van dit wetsvoorstel en van de Wwft om bijvoorbeeld klantgroepen categoriaal uit te sluiten van het gebruik van de chartale basisinfrastructuur, of categorale limieten aan het gebruik daarvan te stellen.”*

“Het is, tot slot, onwenselijk dat banken op andere manieren belemmeren dat hun betaalrekeninghouders gebruik maken van contant geld.”

We merken hierover het volgende op:

- “Limieten” staan te algemeen verwoord in het wetsvoorstel en daardoor beperkt het wetsvoorstel de mogelijkheid om klanten adequaat te beschermen tegen fraude en misbruik middels o.a. het hanteren van daglimieten op de betaalpas.

Toelichting

Op een betaalpas zijn dag-, week- en of maandlimieten ingesteld voor gebruik op geldautomaten en/of betaalautomaten. De klant heeft de mogelijkheid om deze zelf in te stellen binnen een door de bank vastgesteld kader. Deze limieten beperken de mogelijkheid van een fraudeur om het betaalmiddel te misbruiken boven de gestelde limiet. Door de bank deze fraude mitigerende maatregel te ontnemen wordt het betalingsverkeer minder veilig en duurder voor alle klanten.

- Zakelijke Klanten die in de uitoefening van hun zakelijke dienstverlening geen toegang tot cash nodig hebben willen we zelf de toegang tot cash laten instellen/beperken. Dit verlaagt het risicoprofiel van deze klanten. Denk aan bedrijven zonder toonbankbetalingsverkeer zoals een webshop of een belastingadviseur die op rekeningbasis zijn/haar diensten verleent.

Toelichting

We begrijpen niet goed waarom de socialisering van het betalingsverkeer uitgebreid moet worden naar al het zakelijk betalingsverkeer. Socialisering van kosten aan de consumentzijde is van een geheel andere orde dan socialisering van kosten aan zakelijke kant. Het is naar onze mening niet redelijk of logisch dat zakelijke klanten zonder behoefte of noodzaak aan contant geld voor hun bedrijfsvoering, mee moeten dragen in de kosten vanwege wettelijke socialisering van de kosten. De Europese Verordening zal over een acceptatieplicht van contant geld het nodige gaan bepalen maar deze bevat ook uitzonderingen op deze acceptatieplicht.

Als zakelijke klanten aangeven dat ze geen cash behoefte hebben, kunnen banken deze klanten inschalen op een ander risicoprofiel. Dit kan alleen als deze klanten geen toegang tot cash diensten hebben. Dit beperkt de inspanningen voor monitoring in het kader van de Wwft en leidt tot lagere kosten voor cash en draagt dus bij aan de betaalbaarheid van de cash infrastructuur op de lange termijn. Als zakelijke klanten aangeven dat ze wél weer cash willen gaan gebruiken dan kan dat. Op dat moment wordt hun profiel ook aangepast en de beperking opgeheven. De zakelijke klant draagt dan weer bij aan de kosten voor cash.

5. Level playing field tarifiering

In algemene zin stellen we voor een level playing field op te nemen in het wetsvoorstel met betrekking tot tarieven. Een level playing field dat niet alleen voor de chartale basisinfrastructuur geldt maar ook voor andere partijen die dienstverlening m.b.t. cash aanbieden.

Toelichting

Tarieven aan de zijde van banken kunnen op grond van AMvB's gemaximaliseerd worden. Dit geldt niet voor tarieven van andere partijen in de chartale keten, zoals geldtransporteurs. Zij bieden immers zelfs ook rechtstreeks diensten aan zakelijke klanten én aan de chartale basisinfrastructuur. Tarifiering door IAD's valt daarnaast ook buiten het bereik van het wetsvoorstel. Uitgangspunt moet zijn dat prijzen voor chartale dienstverlening gebaseerd zijn op redelijke, daadwerkelijk gemaakte kosten.

6. Aanvullende wijzigingen

Hieronder stellen we een aantal niet-limitatieve wijzigingen voor in de wetsartikelen. Deze zijn opgenomen ter aanvulling van de punten die we hiervoor benoemen.

Artikel	Inhoud	Voorstel / overweging
3:267k lid 3	De chartale basisinfrastructuur is toegankelijk voor andere banken tegen eerlijke, redelijke en niet-discriminerende voorwaarden en tarieven.	De chartale basisinfrastructuur is toegankelijk voor andere banken met klanten die gevestigd zijn of woonachtig zijn in Nederland tegen eerlijke, redelijke en niet-discriminerende voorwaarden en tarieven.
3: 267 m lid 1	Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over de tarieven die een bank aan haar in Nederland woonachtige of gevestigde betaalrekeninghouders in rekening brengt voor het gebruik van de chartale basisinfrastructuur. Die tarieven kunnen op nul worden vastgesteld.	Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over de tarieven die een bank aan haar in Nederland woonachtige of gevestigde betaalrekeninghouders in rekening brengt voor het gebruik van de chartale basisinfrastructuur. <i>In aanvulling hierop bij inwerkingtreding AMvB's met daarin de normen als nu neergelegd in het Convenant Cash.</i>
3: 267m lid 2	Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de voorwaarden die een bank aan haar in Nederland woonachtige of gevestigde betaalrekeninghouders kan stellen	<i>Gelet op het bepaalde in artikel 3: 267l lid 4 zouden ook in de AMvB "cliëntspecifieke maatregelen om de risico's van contant geld te mitigeren" al dienen te zijn uitgewerkt bij inwerkingtreding van</i>

	voor het gebruik van de chartale basisinfrastructuur.	<i>het wetsvoorstel, bijv. door het opnemen van voorbeelden.</i>
3: 267n	Een bank geeft jaarlijks voor 1 maart kennis aan De Nederlandsche Bank van het aantal in Nederland woonachtige of gevestigde betaalrekeninghouders dat zij aan het slot van het voorafgaande kalenderjaar had, als dit aantal hoger is dan [PM: veertigduizend]	<i>Voor een effectief toezicht en bepalen impact chartale infrastructuur stellen we voor om deze verplichting uniform te maken. Dit moet ook de chartale basisinfrastructuur in staat stellen om prijsdifferentiatie toe te passen voor banken die geen in Nederland woonachtige of gevestigde klanten bedienen.</i>